

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

17.04.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА АИКБ ЗА СМЕКЧАВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ МЕРКИТЕ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА КОРОНАВИРУС – COVID-19

Следва пълният текст на писмото, изпратено до г-жа Марияна Николова, заместник-министър председател по икономическата и демографска политика и г-жа Деница Сачева, министър на труда и социалната политика относно предложения на АИКБ за смекчаване на икономическите последици от мерките за ограничаване на разпространението на коронавирус – COVID-19.

Изх. № 152/16.04.2020 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА,
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА И ДЕМОГРАФСКА
ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС

Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА,
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ
Г-ЖА ВАСКА ШУШНЕВА,
СЕКРЕТАР НА НСТС

Относно: Предложения на АИКБ за смекчаване на икономическите последици от мерките за ограничаване на разпространението на коронавирус - COVID-19 съгласно решение на НСТС от 13.04.2020 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО САЧЕВА,**

Законът за извънредното положение поради своята спешност не беше разглеждан в НСТС. Ето защо в продължение на дискусиата в НСТС от 13.04.2020 г. АИКБ представя на Вашето внимание предложения за смекчаване на икономическите последици от извънредното положение върху икономиката.

1. Промени в нормативни актове, приети без консултации в НСТС

1.1. Необходими изменения и допълнения в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. (ЗМДВИП), за да се промени така наречената мярка 60/40 на 60/0, което означава за периода от обявяване на извънредното положение до неговата отмяна държавата да поеме 60 на сто от осигурителния доход на работник или служител (при съответните критерии), и това да е всичко, което неработещият работникът получава като компенсация. Друго плащане от страна на предприятието с преустановена дейност или непълно работно време да не се дължи.

1.1.1. В § 4., т. 2:

А. Заглавието да се измени, както следва: думата „преустановяване“ да се замени с думата „спиране“ и да придобие следната редакция: „Спиране на работата при обявено извънредно положение“.

Б. Текстът на алинея 120в да придобие следната редакция:

„Когато при обявено извънредно положение са въведени противоепидемични мерки, ограничаващи пряко или косвено упражняваната дейност, работодателят може със заповед да спре работата на предприятието, на част от него или на отделни работници или служители“.

Действащата редакция на алинея 2 урежда несъществуваща хипотеза, с която работата на предприятието или на част от него се преустановена със заповед на държавен орган. За работодателя се създава задължение да не допуска работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. Със Заповед РД-01-124 от 13.03.2020 г. на министъра на здравеопазването не се преустановява работата на предприятията, а се преустановяват посещенията в редица обекти. Предложената редакция на чл. 120в отразява действителната ситуация.

1.1.2. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 3, буква „а“:

Ал. 2 на чл. 138а да бъде изменена и допълнена, както следва:

„(2) В предприятието, в част от него или за отделни работници или служители работодателят може да установи за целия период на обявено извънредно положение или за част от този период непълно работно време за работниците и служителите, които работят на пълно работно време.“

Предложената редакция позволява гъвкавост на работодателя при установяване на непълно работно време, съобразно реалната си необходимост.

1.1.3. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 4:

Алинея 1 на чл. 173а да бъде изменена и допълнена, както следва:

Думите „със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган“ да бъдат заличени, а думата „преустановена“ да бъде заменена с думата „спряна“ и текстът да придобие следната редакция:

„(1) Когато поради обявено извънредно положение е спряна работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж.“

1.1.4. В ПЗР ЗМДВИП §4., т. 5:

А. Заглавието да бъде изменено, както следва:

„Обезщетение при спиране на работата и при установено непълно работно време при обявено извънредно положение“

Б. Текстът на чл. 267а да бъде изменен, както следва:

„Чл. 267а. (1) За времето на спиране на работата в случаите по чл. 120в, както и при установяване на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда, работникът или служителят има право на парично обезщетение по реда на §6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. Периодът на спиране на работа се зачита за трудов стаж.

(2) При въвеждане на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда размерът на паричното обезщетение се определя пропорционално на неотработеното време.“

1.1.5. В ПЗР ЗМДВИП §5:

Добавя се нова т. 2 със следното съдържание:

В чл. 9 ал. 2 се добавя нова т. 6:

„т. 6. през което лицето е получавало парично обезщетение по чл. 267а КТ.“

Досегашната т. 2 става т. 3.

С предлаганото изменение се предвижда периодът на получаване на обезщетение по реда на чл. 267а да се зачита за осигурителен стаж, без да се дължи внасяне на осигурителни вноски.

1.1.6. В ПЗР ЗМДВИП § 6:

Текстът да придобие следната редакция:

§6. (1) По време на действието на този закон, но за срок не по-дълъг от три месеца, Националният осигурителен институт превежда парично обезщетение в размер на 60 на сто от размера на осигурителния доход за месец януари 2020 г. на лица, осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване от осигурители, отговарящи на критерии, определени с акт на Министерския съвет. Средствата се превеждат по банков път на съответните осигурени лица в срок до 5 работни дни въз основа на предоставена от Агенцията по заетостта писмена информация.

(2) Средствата, превеждани по реда на ал. 1, са за сметка на фонд "Безработица" на държавното обществено осигуряване.

(3) Осигурителите по ал. 1 подават до Агенция по заетостта информация за лицата, попадащи в режима по чл. 120в или 267а по ред и условия, определени в акт на Министерския съвет.

1.1.7. Да се създаде точка в ПЗР ЗМДВИП със следното съдържание:

„Дължимите обезщетения на осигурените лица, посочени в заявленията, подадени по реда на § 6. от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с

решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., преди влизане в сила на този закон, се изплащат по реда на този закон.“

С предложението текст се уреждат случаите на вече подадените заявления.

Мотиви: Отстраняване на същностни дефекти в Закона, транспонирани и в ПМС-55, които работят в посока, обратна на желаната – вместо да способстват за запазване на работните места чрез разумно компенсиране, тези норми правят запазването на заетостта невъзможно или неизгодно, разпореждайки работникът да получи брутно си трудово възнаграждение (т.е. цялото си възнаграждение) за времето, през което не полага труд. При това положение предприятието има много повече мотиви да освободи работника, за когото е забранено или не може да осигури работа, отколкото да заплаща на същия работник пълно възнаграждение срещу никакъв труд и при никакви приходи за предприятието. И тогава обезщетението за безработица в същия месечен размер се поема напълно от държавата, при това за по-дълъг период (до една година), държавата се лишава от приходи от осигуровки и данък, работникът губи работа и се създава предпоставка за включването му в сивия сектор в последствие, вместо той да бъде запазен в заетост с по-малък нетен разход от държавата.

Мярката 60/0 е доказала пригодността си в ЕС като добра европейска практика (Германия). Тя освобождава предприятията от задължението да доплащат до 100% от загубения доход и да внасят осигуровки върху неизработени доходи. Тази мярка подкрепя реално заетостта и доходите на хората в предприятията – както напълно, така и частично прекратили дейността си или преминали на непълно работно време.

Въвеждането на подобна мярка ще предостави реална подкрепа на предприятията, които не разполагат със значителни финансови резерви да запазят работните места и по този начин ще преодолее основен порок на сега действащата мярка – така наречената 60 на 40. Тя, освен че е невярна като съотношение на подкрепата (реалното нетно съотношение в нетния доход на работника е 38 на 62), има за резултат това, че неработещите живеят по-добре от работещите си колеги защото:

- а) получават същата заплата;
- б) имат по-малко разходи;
- в) имат повече свободно време;
- г) изразходват по-малко енергия;
- д) изложени са на по-малко рискове.

Не намерихме друг такъв пример никъде по света.

Такова плащане се явява доход, който замества неизработения и следователно недължим трудов доход на работника или служител, във времето през което той не полага труд. Поради това АИКБ предлага да се прилага именно моделът 60/0, който е значително по-справедлив и следователно – ще бъде по-добре възприет и широкоприложим и за работодателите, и за работниците, които работят. Това в крайна сметка ще доведе до по-ефективно използване на предвидените средства, респективно – до запазване на по-голям брой работни места. Трябва да се посочи, че предложеното, платимо от държавата плащане от 60% е силно занижено спрямо много страни в ЕС и ОИСР – като Австрия (90%, 85%, 80%), Великобритания (80%), Швейцария (80%), Словения (80%), Дания (75%), Латвия (75%), Канада (75%), Кипър (70%) и т.н.

Държавата широко прокламира, че предоставя държавна помощ, но на практика плащанията са част от дължимите помощи за настъпването на риска „безработица“, които тя ще трябва да плати на същите работници, ако бъдат съкратени. Само че ще дължи тези помощи за безработица за срок до 12 месеца, а не за 3 месеца, какъвто е срокът на компенсация при извънредното положение, и няма да получи обратно близо 3/5 от сумата под формата на данък и осигуровки. Т.е. държавата иска да „икономиса“ на гърба на останалите да работят и плащат данъци в тези тежки условия работници.

На практика финансирането ще бъде насочено основно към предприятия, имащи значителни финансови резерви, а малките и средни предприятия, в който са заети ¾ от работещите българи, нямащи финансови средства, за да доплатят до нетното възнаграждение на работника (че и осигуровки върху тях), на практика няма да могат да участват в мярката. 344 000 фирми имат спестявания до 1000 лв., а това са именно малките компании с до няколко служители. **Първите резултати потвърждават тезата – заявките желание да ползват мярката предприятия са под 1 (един) %, а вече регистрираните безработни са в пъти повече от тези, които разчитат на подкрепата, за да запазят работата си. Мярката ще бъде провал. И вместо да се търсят аргументи защо този провал е успех, по-добре да се коригира навреме по примера на другите държави от ЕС и ОИСР.**

Така вложеният за финансиране на мярката обществен ресурс няма да постигне целта си, а именно да бъдат запазени работните места, държавата ще понесе големи загуби веднага (обезщетения за безработни) и много по-големи загуби в средносрочен план (непроизведен БВП и несъбрани данъци).

Ето защо АИКБ предлага в рамките на същия ресурс, след преработване, схемата да стане 60/0.

1.2. Допълнение на Постановление № 162 на МС от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 - 2020 г.

Текстът на чл. 8а да приеме следната редакция:

„Чл. 8а С мотивирано решение ръководителят на управляващият орган може да прекрати открита процедура чрез подбор при обявено извънредно положение или когато е настъпило бедствие, съгласно Закона за защита при бедствия с цел осигуряване на финансиране съобразно необходимостта от мерки и за преодоляване на настъпилите последици, с

изключение на процедури, по които има вече сключени договори с бенефициенти търговски дружества, земеделски производители и организации с нестопанска цел“.

Мотиви: Привеждане на текста в съответствие с действащото в момента законодателство, като се има предвид, че измененият текст на ПМС предвижда ръководителят на УО еднолично да може да прекратява процедури. Такова прекратяване не може да стане без предварително одобрение/съгласуване с Комитета за наблюдение (КН) на съответната оперативна програма, защото прекратяването на процедура и нейното сваляне от Индикативната работна програма и от Оперативната програма въобще е по същество изменение на програмата, което подлежи на одобрение от КН (съгласно разписаните от закона правомощия на този орган). Следва да се има предвид също, че приетият Закон за извънредното положение не дава подобна възможност, като в чл. 21 се посочва единствено, че „До отмяната на извънредното положение управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове имат право да изменят едностранно договори за безвъзмездна финансова помощ съобразно необходимостта от мерки при криза“, но не и да прекратяват.

2. Мерки от общ характер

2.1. Прекратяване на задължението за заплащане на ТБО и данък сгради за затворени обекти и предприятия за периода, за който те са прекратили дейността си.

Мотиви: При прекратена дейност не се генерират отпадъци, респективно намаляват разходите за сметосъбиране, сметоизвозване и третиране. Поради това, както и поради невъзможността да генерират приходи в следствие на прекратената дейност, обекти и предприятия, намиращи се в подобно положение, следва да бъдат освободени от задължението за заплащане на ТБО. Мотив в тази посока е и спазването на принципа „замърсителят плаща“, въведен в българското законодателство чрез Закона за местните данъци и такси (Чл. 67., ал. 1 и 4). Аргумент в същата посока е и че таксата битови отпадъци трябва да е разходоориентирана, т.е. да е равна на разходите, които местната власт прави за извършване на дейността. Когато няма отпадъци, не трябва да има и извършена дейност, не трябва да има и направени разходи, не трябва да се дължи и такса.

По аналогия – те не ползват и услуги от общините, така че освобождаването от задължение следва да се разпростре и по отношение на редуцирането на дължимия данък сгради. Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което, ако не подпомогне, то със сигурност няма влоши финансовото състояние на предприятията, което само по себе си е реално облекчение.

2.2. Извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети включително, за т. нар. независими работещи.

Мотиви: Правителството вече обяви подпомагането на артисти в размер на три месечни минимални работни заплати и осигуровките върху тях. Считаме, че в същата степен са засегнати и всички самонаети лица и микропредприятия и предлагаме същата мярка да бъде разпростряна и към тях. Затова АИКБ предлага тази мярка като същинско подпомагане на много хора, които иначе са притиснати в значителна степен от липсата на доходи поради ограничителните мерки. Подобни мерки са въведени в Гърция, Хърватия, Италия и други европейски страни. Подобна мярка представлява и изпълнение на конституционно задължение на държавата (чл. 48 и 51 от КРБ).

Тази мярка ще даде непосредствена, пряка, бърза и навременна помощ на голяма група хора, които ще могат да получат парична средства в момент, в който са лишени от възможността да извършват трудова или стопанска дейност. За микропредприятията (до 9 заети лица) тази помощ ще даде възможност да се включат в мярката за запазване на заетостта. Ще доведе и до намаляване на междуфирмената задължнялост, като в резултат на мултипликационния ефект тя може да намалее с няколко милиарда лева.

Не на последно място - голяма част от средствата, вложени в предложената мярка, ще се върнат в държавния и общинските бюджети чрез плащане на преки и косвени данъци. Стимулираното чрез мярката потребление отново ще мултиплицира полза за бюджета и икономиката като цяло. Подобна мярка се предлага и в САЩ, Канада, Япония и други страни от ОИСР.

Финансови измерения на мярката: (Методологията на изчисленията е дадена изцяло в Приложение № 1.)

Разчетите са дадени в три сценария – оптимистичен, умерен и песимистичен във връзка с прогнозата за броя предприятия, които ще останат да работят в деня на вдигане на извънредното положение (наричан за краткост Деня „Д“). Методологията на прогнозиране и пълните данни по трите прогнози са дадени в Приложение № 1.

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170 995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:

170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243 354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277 798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

277 798 000 лева.

2.3. Експресно подпомагане (финансово или материално) за санитарно-хигиенни мероприятия и осигуряване на лични предпазни средства и дезинфектанти според броя на заетите на трудов договор преди обявяването на извънредното положение.

Мотиви: След като държавата въвежда задължения за ползване на определени консумативи и препарати, то следва да осигури с такива задължените лица, а не да прехвърля разхода за тяхна сметка. Това е задължение на държавата, произтичащо от чл. 52 от КРБ. Аргумент в същата посока е и ограниченото и дори липсващо предлагане в търговската мрежа на отделни артикули, както и нарасналите им цени.

2.4. Още отсега да започне разработване на програма за излизане от кризата, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение.

Мотиви: Отмяната на въведеното извънредно положение ще преустанови действието на мерките, въведени със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и допълващото го Постановление на Министерски съвет 55 от 30 март 2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение. В този момент може би ще е отминала или поне ще е отслабнала кризата с COVID-19, но икономическите последици и безпрецедентната икономическа криза ще бъдат в разгара си. Именно сега е моментът да започне разработване на програма за излизане от икономическата криза, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение. Поне ориентировъчно да се планират необходимите финансови и други ресурси за осъществяване на програмата. Обезателно да се заделят финансови ресурси за нуждите на експресните статистически изследвания, които да дадат картина с по-висока точност за щетите, нанесени от кризата на предприятията към датата на вдигане на извънредното положение, за да може в спешен порядък да се актуализират мерките в програмата за излизане от кризата, както и техният мащаб.

3. Мерки в сферата на насърчаване на туризма

3.1. Облекчено издаване на визи на основните групи туристи – като например руски и турски, при пристигането им в България, на място.

Мотиви: Туризмът вероятно ще отчете най-тежкия и сериозен спад в дейността и приходите от всички икономически дейности, затова и мерките за подпомагането трябва да са сред най-значимите. Облекченият достъп на чужди туристи е такава мярка, но далеч недостатъчна, просто необходима. Ясно е, че делът на туризма в БВП заедно със съпътстващите го дейности няма да е както досега (~ 12 %), но трябва да се направи необходимото спадът да е поне контролируем. Това е мярка, която цели поне частичното спасяване на очертаващия се катастрофален летен туристически сезон. Също така трябва да отчетем, че благодарение на навременните ограничителни и други мерки, наложени от Националния оперативен щаб и от българското правителство, до момента България е слабо засегната от разпространението на COVID-19 в сравнение с държавите, явяващи се преки конкуренти в туризма – Турция и Гърция. Тази възможност за привличане на намаляващия брой туристи, които ще предприемат пътувания и почивки, трябва да бъде използвана и трябва да бъдат създадени условия за бързото им приемане и обслужване.

3.2. Разрешаване на дейността на малки семейни хотели и ресторанти при стриктно спазване на отстоянията и изискванията за безопасност.

Мотиви: Кризата с коронавируса няма да бъде окончателно преборена до момента на отмяна на извънредното положение в България. Много вероятно е до откриването на лечение или ваксина за COVID-19 да има предпазливост и въздържание от потребление на туристически услуги. Въпреки това трябва да бъде намерен начин за нормализиране на трудовия и социалния живот на хората, така че те, освен да могат да се върнат на работните си места, да полагат труд и да получават доходи, да имат възможност да почиват и да възстановяват работната си сила, като ползват услугите на ресторанти и хотели, естествено при стриктно спазване на санитарно-хигиенните изисквания и условията за дистанциране. Освен предложенията по предходната точка, тази мярка отчита обстоятелството, че туристическият бизнес и свързаните с него съпътстващи дейности е единствен източник на приходи на десетки хиляди семейства.

3.3. След нормализирането на ситуацията да се проведе масирана маркетингова кампания за представяне на страната като туристическа дестинация. Да се потърсят и въведат механизми за насърчаване на българите да пътуват вътре в страната.

Мотиви: Мотивите към предложения 2.1 и 2.2 се отнасят и за това предложение.

3.4. Да се осигурят средства за дължимите наеми за неработещи обекти (там, където наемодател са държавата и общините, те да се откажат от наема за срока на извънредното положение).

Мотиви: Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което ще облекчи допълнително финансовото състояние на фирмите, преустановили дейност. Столична община вече предлага въвеждането на подобна мярка.

3.5. Допълване на възможност за предоставяне на „ВАУЧЕРИ ЗА ЗДРАВНА ПРЕВЕНЦИЯ“ от страна на работодателите към служители чрез промяна на Наредба № 7 от 2003 г. на Министерство на финансите за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна. (Стойност – 720 лв.) за един човек (на постоянен трудов договор) за една календарна година. Срок за използване на ваучера по предназначение – 7 дни (минимум срок на престой в хотел). Дестинация: България - във всички сертифицирани по Наредба 04-14 от 9 октомври 2019 г. на Министерство на туризма и Министерство на здравеопазването центрове – медикъл/СПА, СПА , уелнес и таласо.

Мотиви: Преки ползи за ИКОНОМИКАТА на държавата от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Ще допринесат за развитието на вътрешния туризъм и преоткриването на България като любима дестинация за почивка;
- Ще имат значително финансово въздействие върху консолидирания държавен бюджет както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Най-съществено въздействие се очаква върху разширяване на капацитета за настаняване чрез инвестиции в сферата на туризма. А възстановяването на една такава инвестиция се прогнозира за срок от две години – годината на издаване на календарен ваучер и непосредствено следващата;
- Ще окажат значително влияние в развитието на туризма по региони, както и развитието на местната икономика;
- Ще създадат нови работни места в сектор туризъм;
- Ще увеличат наличните средства за инвестиции и разработване на нови услуги в сектор туризъм;
- Ще допринесат за значителен ръст в различни икономически сектори – производство на храни, търговия с храни, транспорт и др.;
- Ще насърчат работодателите да наемат служители на трудови договори, за да се възползват от данъчните предимства, предоставящи ваучерите за здравна превенция (здравна почивка);
- Ще насърчат инвеститорите в сектор туризъм да декларират приходите си, чрез включването им в мрежовата принадлежност на системата за ваучери, съответно да декларират сумите за използваните при тях ваучери за здравна превенция (здравна почивка), съответно да заплащат данъци върху тях.

Пряк ефект върху ЗДРАВЕТО на работещото население от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Повишаване работоспособността на служителите;
- Ежегодното провеждане на комплексно климато- и балнеолечение при някои хронични заболявания на вътрешните органи води до разреждане на обострянията им и съответно до намаляване на хоспитализациите на пациентите;
- Подобряване здравния статус на населението – оттам увеличаване продължителността на живота.

4. Мерки за осигуряване на безпрепятственото движение на стоки и товари

4.1. Въвеждане на електронни товарителници.

Мотиви: България е ратифицирала Допълнителния протокол към Конвенция CMR относно електронната товарителница (влязъл в сила на 05.06.2011 г.), с което на практика са поставени основите за нейното приложение на територията на страната. Използването на електронната пред хартиената товарителница води до пестене на време, по-добра отчетност, по-добър контрол от страна на държавните органи, има екологичен ефект и води до подобрене в междуфирмената задължнялост и би имало и ефект по отношение ограничаването на хартиения документооборот, разглеждан като потенциален преносител на вируса COVID-19 между всички участници в подготовката, изпълнението, приключването и контролирането на дадена транспортна операция.

4.2. За времето на кризата с COVID-19 логистичните бази да се разглеждат като обекти от критичната инфраструктура на страната, по смисъла на дефиницията, съдържаща се в §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия.

Мотиви: Логистичните бази са от важно значение за поддържането на обществени функции като икономическото и социалното благосъстояние, осигурявани чрез дейността на тези бази, чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. По смисъла на §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия "критична инфраструктура" е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието

нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. Видно е, че нормалното функциониране на логистичните бази е ключово за снабдяването със стоки, което е жизненоважно за осъществяване на веригата на доставки с всички произтичащи последици от евентуалното ѝ прекъсване. Подобно решение може да се разглежда като логично продължение на обособените на ниво ЕС и в нашата страна „зелени коридори“ за придвижване на стоки.

5. Мерки за подкрепа на допълващите образователни дейности

Преразглеждане на Приложението към чл. 2, ал. 1, т. 2 на ПМС 55 от 30.03.2020 г. с цел включване на частните фирми в сектора на други/помощни дейности в образованието (код 85.4, 85.5 и 85.6), в частност - центрове за професионално обучение; детски центрове; занимални; школи; спортни, културни и артистични дейности с деца и младежи и др.

Мотиви: В настоящото постановление гореизброените са изключени от достъп за кандидатстване по мярката 60/40, тъй като попадат в сектор Образование, макар и да са спрени със заповед на Министъра на здравеопазването от 13.03.2020 г., т. 4., която постановява преустановяване на “всякакви групови форми на дейност и работа с деца и ученици, извън системата на предучилищното и училищното образование, които се организират и провеждат от физически и юридически лица, независимо от правно-организационната им форма”.

Настоящата формулировка поставя всички доставчици на допълващи образователни услуги, които не получават държавна субсидия, в неравнопоставено положение и е предпоставка за съкращаване на много работни места и фалиране на малкия бизнес.

6. Мерки за подкрепа на фиска

6.1. Замразяване на заплатите в публичния сектор на равнището на 2019 г.

6.2. Редуциране на публични разходи, свързани с покупки на вносни стоки, които не са свързани с COVID - 19.

Приложения: Съгласно текста.

С УВАЖЕНИЕ,

**ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА АСОЦИАЦИЯ НА
ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

Приложение 1.

Прогнози за размера на щетите, които биха били нанесени на общинските бюджети за цялата страна в случай на опростяване на данък недвижими имоти и на такса „Битови отпадъци“ на предприятията, които изпитват затруднения, поради кризата от пандемията на COVID-19

Данни за средната събираемост на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка в Р. България за 2015, 2016, 2017, 2018, и 2019 г. в %

Година	Данък недвижими имоти – средно равнище на събираемост	Данък превозни средства – средно равнище на събираемост	Осреднено равнище на събираемост по чл. 130а, ал. 1, т. 6, от ЗПФ
Средно за РБ - 2019	74,78 %	70,93 %	72,85 %
Средно за РБ – 2018	72,05 %	70,77 %	71,4 %
Средно за РБ - 2017	72,26 %	69,14 %	70,70 %
Средно за РБ - 2016	73,43 %	69,58 %	71,51 %
Средно за РБ - 2015	68,32 %	63,40 %	65,86 %

Източник: Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2019 година, спрямо края на 2018 година за финансовото състояние на общините и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание на член 130е, ал. 4 във връзка с член 130 ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ), стр. 5, <https://www.minfin.bg/bg/810>

При средно равнище на събираемост към края на 2019 година от 72,85 % за страната, общо 117 общини (44,2 % от всички) отчитат по-ниски параметри, като тези с най-ниска осреднена събираемост са:

Кайнарджа – 48,6 %

Цар Калоян – 51,0 %

Макреш – 52,6 %

Ружинци – 53,2 %

Бойчиновци – 53,8 %

С цел подпомагане на общинските администрации и увеличаване на събираемостта на местни данъци и такси от страна на Министерството на финансите (МФ) се реализират редица услуги, предоставяни безвъзмездно на общините¹.

Данни за събираемостта на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка за 2019 г. в %

Община	Събираемост на данъка върху недвижимите имоти в %	Събираемост на данъка върху превозните средства в %	Осреднено равнище на събираемост на двата данъка за 2019 г. в %
Благоевград	81,80 %	65,59 %	73,70 %
Бургас	82,07 %	76,09 %	79,08 %
Варна	82,96 %	74,28 %	78,62 %
Велико Търново	84,43 %	78,39 %	81,41 %
Видин	61,86 %	53,61 %	57,74 %
Враца	71,56 %	66,60 %	69,08 %
Габрово	84,08 %	79,51 %	81,80 %
Добрич	77,11 %	64,91 %	71,01 %
Кърджали	81,81 %	72,86 %	77,33 %
Кюстендил	73,43 %	60,18 %	66,81 %
Ловеч	66,65 %	72,50 %	69,57 %
Монтана	75,46 %	65,23 %	70,35 %
Пазарджик	79,56 %	72,78 %	76,17 %
Перник	75,61 %	72,01 %	73,81 %
Плевен	77,63 %	69,73 %	73,68 %
Пловдив	78,76 %	71,42 %	75,09 %
Разград	78,21 %	64,33 %	71,27 %
Русе	80,83 %	58,91 %	69,87 %
Силистра	83,50 %	51,53 %	67,52 %
Сливен	78,76 %	71,81 %	75,28 %
Смолян	76,82 %	75,47 %	76,14 %
София - Столична	72,88 %	76,30 %	74,59 %
Стара Загора	81,66 %	77,85 %	79,75 %
Търговище	81,99 %	69,92 %	75,95 %
Хасково	80,85 %	72,71 %	76,78 %
Шумен	77,97 %	72,10 %	75,03 %
Ямбол	79,47 %	71,93 %	75,70 %
Средно за РБ	74,78 %	70,93 %	72,85 %

Източник: Финансови данни за общини по член 130г, ал.2, от ЗПФ, към края на 2018 и към края на 2019 година, както и данни във връзка с член 130в, ал. 1 от ЗПФ, <https://www.minfin.bg/bg/810>

От таблицата се виждат две неща.

Едното е, че има определена несъбираемост на данъка върху недвижимите имоти.

Средната събираемост за страната по данни на Министерството на финансите е 74,78 %, тоест средната НЕСъбираемост за Република България е 25,22 %.

За София НЕСъбираемостта е $100 - 72,88 = 27,12$ %. За Пловдив е $100 - 78,76 = 21,24$ %. И така нататък.

По-горе са представени таблични данни за областните градове, които са и най-индустриализирани и би трябвало да се предполага, че ако се освободят закъсалите предприятия в тях от данък върху недвижимия имот за даден период, то в тези общини ще се очакват най-големи загуби за общинските бюджети.

¹ Ежедневно предоставяне на данни от регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерство на вътрешните работи, на основание чл. 54 ал. 1 и ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ);

Уеб услуга за проверка на ползвани данъчни облекчения за основно жилище от данъчен субект чрез валидация в предоставените от общините данни по чл. 5а от ЗМДТ;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ между информационната система за електронно регистриране на извършените периодични прегледи на пътни превозни средства, поддържана от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и системата за обмен на информация (СОИ), поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Услугата предоставя възможност за автоматизирана проверка за платен данък върху превозното средство, което е условие за редовност при извършване на периодични прегледи за техническа исправност;

Автоматизиран обмен на данни по чл. 50, ал. 2 от ЗМДТ между информационната система на нотариусите и системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на Министерството на вътрешните работи. С услугата се дава възможност за автоматизирана проверка от нотариуса на платения данък върху превозното средство – предмет на сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права върху превозното средство;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 61с от ЗМДТ между Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) и системите за администриране на местни данъци и такси в общините чрез посредничеството на Системата за обмен на информация, поддържана от МФ, относно броя на предоставените ношувки от местата за настаняване в конкретна община;

Електронно подаване в портала на Националната агенция за приходите на декларациите за данък върху превозните средства по чл. 54, ал. 4 от ЗМДТ.

От табличните данни се вижда, че в областните градове събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира между максималната събираемост от 84,43 % (за Велико Търново) до минималната събираемост от 61,86 % (за Видин).

Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху недвижимите имоти в областните центрове варира между 15,57 % и 38,14 %.

Първото заключение е, че когато общините претендират, че бюджетите им ще бъдат оцетени, те НЕ могат да претендират за тези НЕсъбираемости от данъка върху недвижимите имоти – средно за страната 25,22 %, а за областните, индустриализирани градове – в интервала от 15,57 % до 38,14 %.

Трябва да се подчертае, че тази несъбираемост е устойчива през годините и общините не бележат особени успехи в постигане на по-голяма събираемост.

Събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира в интервала 68,32 % и 74,78 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 31,68 % и 25,22 %.

Събираемостта на данъка върху превозните средства варира между 63,40 % и 70,93 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 36,6 % и 29,07 %.

Осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка варира между 65,86 % и 72,85 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 34,14 % и 27,15 %.

Също така, трябва да се подчертае, че данните биха били още по-негативни, ако не беше относително по-успешната 2019 година.

Второто нещо, което се констатира е, че когато става дума за местни данъци, общините имат голяма несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства. Събираемостта на тези местни данъци за 2019 година, средно за Република България е 70,93 %. Тоест тази събираемост е по-ниска от събираемостта на данъка върху недвижимите имоти. Странното е, че това е така, въпреки МАСИРАНТА подкрепа, получавана от държавата. (По въпроса – вижте бележката под черта малко по-горе).

Средната НЕсъбираемост на данъка върху моторните превозни средства за 2019 година у нас възлиза на 100 – 70,93 = 29,07 %.

За областните центрове – индустриализираните градове, събираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира в интервала от 51,53 % (за Сливен) до 79,51 (за Габрово). **Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира между 48,47 % и 20,49 %.**

Тази на места драстична несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства всъщност е един резерв на общинските бюджети. В условията на криза, при положение, че има отлагане на плащането и на други данъци, общинските администрации биха могли да положат усилия да постигнат по-висока събираемост на тези данъци, още повече, че както вече стана дума, тук те имат тоталната подкрепа на държавата (най-вече в лицето на МВР, както и на Нотариалната камара).

За съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение.

Но изрично трябва да се има пред вид, че ако закъсалите предприятия бъдат временно освободени от данък върху недвижимите имоти, загубите на общинските бюджети няма да бъдат в размер на целия „данък сгради“.

Те дори няма да бъдат в целия размер на данъка, който се събира от „индустрия – производство – логистика“, защото колкото и песимистични да са нашите прогнози за броя на предприятията, които ще работят към деня „Д“ (деня на вдигането на извънредното положение), все пак няма да сме свидетели на пълно затваряне на икономиката.

Тук трябва да се подчертае, че ако мерките на правителството за защита на работните места бяха по-ефективни (не 23/77, а 60/0), тогава повече предприятия щяха да продължат работа и частичното опрощаване на данъка върху недвижимите имоти щеше да се иска за по-малък сграден фонд.

Дял на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи в Р. България за периода

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дял на общинските приходи в БВП	0,07	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,2	0,19	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,13	0,16	0,16	0,19
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,33	0,37	0,37	0,34	0,31	0,28	0,34	0,56	0,25	0,27	0,3

2008 – 2018 г.

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

<http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%90>

[http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Сравнение на дела на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи между Р. България и средното за ЕС за 2018 г.

	РБ - 2018	ЕС - 2018
Дял на общинските приходи в БВП	0,06	0,12
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,19	0,24
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,15
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,3	0,12

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

<http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg->

[bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Според последните сравними данни на Евростат, приходите на местните власти в България възлизат на едва 6,0 % от БВП през 2018 г., което два пъти по-ниска стойност от средната за ЕС – 12,0% (За 2017 година, средната за ЕС е била 15,4%.)

Българските общини продължават да се намират в много силна зависимост от трансферите от централната власт, които формират близо 2/3 от всички техни приходи.

Наличните канали за осигуряване на собствени средства (основно от имуществени данъци) представляват твърде ограничено фискално пространство. Налага се да се съгласим с мнението на редица изследователи на местните данъци в България, че „с много малко изключения (големи градове, курортни общини и общини с големи концесии), общинските бюджети по никакъв начин не отразяват случващото се в местната икономика”².

От друга страна обаче, местните данъци, в частност – данъкът върху недвижимите имоти са реална тежест за предприятията. Дадено НЕработещо предприятие е затруднено с извършването на всякакви възможни плащания, така че прекратяването на задължението му за заплащане на Данъка върху недвижимите имоти („данък сгради”), както и на такса „Битови отпадъци” (ТБО), за периода за който предприятието е прекратило дейността си ще бъде реална помощ за него. Едновременно с това, спирането на тези приходи за общината НЯМА да е от фатален характер за общинския бюджет.

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, групирани по области, за периода 2015 – 2018 г. в лева.

Област	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Благоевград	8 652 750	8 447 617	6 728 153	6 608 148	6 216 942	6 013 667
Бургас	37 834 186	36 020 403	31 148 706	26 379 843	24 978 164	26 261 183
Варна	38 757 606	38 341 331	37 055 972	33 267 687	31 347 716	31 560 328
Вел. Търново	8 607 849	8 728 833	8 138 849	7 684 418	7 280 488	7 096 391
Видин	1 381 389	1 436 476	1 355 400	1 298 139	1 286 602	1 241 218
Враца	4 474 886	4 359 530	3 449 779	2 970 827	2 833 404	2 828 082
Габрово	3 301 619	3 210 297	3 128 472	2 355 906	2 291 081	2 288 642
Добрич	5 614 955	5 252 326	4 760 485	4 513 413	4 821 377	4 640 519
Кърджали	2 202 323	3 070 797	2 571 129	2 504 169	2 209 662	2 191 051
Кюстендил	2 101 708	1 984 049	1 924 330	1 888 898	1 836 627	1 807 467

² Алексиев, Явор, Местните данъци продължават да се увеличават, 20. 07. 2018 г., ИПИ, Преглед на стопанската политика, <https://ime.bg/bg/articles/mestnite-danyci-prodyljavat-da-se-uveliavat/>, Според автора, ниският дял на собствените приходи на общините създава дори безпокойства, че съществува реална НЕвъзможност за осъществяване на местни политики, дори при наличие на обществен и политически консенсус на местно ниво, което би могло дори да обезсмисли демократичния избран процес на някои места.

Ловеч	3 326 613	3 470 922	3 544 762	3 243 803	2 901 774	2 987 794
Монтана	2 349 176	2 261 605	2 150 687	2 081 722	2 194 266	2 077 394
Пазарджик	5 013 744	5 028 136	4 811 062	4 418 188	4 284 886	4 143 044
Перник	4 101 306	4 097 646	3 989 199	4 257 473	4 064 812	3 555 128
Плевен	9 898 829	9 639 697	9 750 223	9 141 475	8 971 661	7 277 435
Пловдив	29 659 356	28 133 609	27 660 233	24 054 528	24 818 818	22 397 508
Разград	2 128 534	2 074 318	2 050 811	2 028 204	1 994 052	1 998 158
Русе	8 060 586	8 009 977	5 564 435	5 106 758	5 050 714	4 843 918
Силистра	1 537 802	1 402 520	1 343 465	1 298 886	1 289 654	1 352 215
Сливен	7 384 306	7 954 888	7 623 804	4 591 773	4 542 833	3 962 930
Смолян	3 062 588	3 110 129	2 772 529	2 460 716	2 395 398	2 256 392
София – Стол.	106 291 739	102 078 881	101 480 250	95 349 175	90 140 151	87 297 085
София - област	8 458 711	8 178 898	7 049 595	6 861 358	6 512 204	6 426 361
Стара Загора	10 209 178	10 298 834	9 929 745	9 852 007	10 506 310	9 653 659
Търговище	2 138 560	2 073 348	2 006 949	2 103 886	1 880 769	1 683 047
Хасково	6 587 162	6 405 134	6 519 503	5 788 944	5 816 356	5 710 235
Шумен	4 298 307	4 456 577	4 459 600	3 645 557	3 549 603	3 534 779
Ямбол	3 329 433	3 254 800	2 923 566	2 665 823	2 664 050	2 340 676
Общо за РБ	330 765 201	322 781 578	305 891 693	278 421 724	268 680 374	259 426 306

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg/bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%d0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. в лева.

Група	Граница брой жители	Приходи в лева за цяла година	Осреднено в лева за три месеца	Осреднено в лева за четири месеца	Осреднено в лева за пет месеца
1. група	до 5 хил.ж.	3 382 509	845627	1127503	1409379
2. група	5-10 хил.ж.	17 287 880	4321970	5762626	7203283
3. група	10-20 хил.ж.	25 811 632	6452908	8603877	10754846
4. група	20-30 хил.ж.	27 333 158	6833290	9111053	11388815
5. група	30-50 хил.ж.	19 551 928	4887982	6517309	8146637
6. група	50-75 хил.ж.	12 607 243	3151811	4202414	5253018
7. група	75-100 хил.ж.	20 691 528	5172882	6897176	8621470
8. група	100 – 160 хил.ж.	29 955 456	7488864	9985152	12481440
9. група	160 – 500 хил.ж.	67 852 128	16963032	22617376	28271720
10. група	София	106 291 739	26572935	35430580	44288225
Всичко:	-	330 765 201	82691300	110255067	137818834

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg/bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%d0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Посочените в горната таблица осреднени данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. за три, четири и пет месеца, на практика представляват горната граница на загубата на общинските бюджети, в зависимост от продължителността на извънредното положение.

Това е свръхпесимистичната прогноза за загубите на общинските бюджети, ако държавата реши да се откаже от пълния размер на данъка върху недвижимите имоти за срока на извънредното положение (три, четири или пет месеца).

Тук обаче трябва да се отбележи, че според направеното предложение за освобождаване на закъсалите предприятия от данък върху недвижимите имоти (и от такса „Битови отпадъци“) не се предвижда изобщо жилищният фонд да се освобождава от „данък сгради“. Това означава, че от прогнозата трябва да се изключат изцяло данъците, които се плащат за жилищата.

Освен това трябва да се отчете факта, че няма как всички предприятия да бъдат затворени, за да се възползват от неплащане на данък сгради (и такса „Битови отпадъци“) за периода на извънредното положение.

АИКБ има своя прогноза за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение. Тя е изложена в долните две таблици.

В първата таблица са дадени достоверни статистически данни за структурата на предприятията по сектори, в зависимост от броя на заетите в тях лица.

Във втората таблица е дадена прогнозата, колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение.

Брой предприятия по сектори и по групи според броя на заетите в тях лица за 2018 г.

Сектори по КИД-2008	Общо	0-9	10-19	20-49	50-249	250+
Добивна промишленост	338	218	43	34	31	12
Преработваща промишленост	31486	24006	2850	2666	1679	285
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	1565	60	29	26	18
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	533	70	81	65	38
Строителство	20539	17349	1620	1018	517	35
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	134261	4502	2367	818	80
Транспорт, складиране и пощи	23321	21212	1153	633	272	51
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	24156	1742	935	328	21
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	13081	548	427	220	45
Операции с недвижими имоти	23316	22774	354	Конф.	Конф.	5
Професионални дейности и научни изследвания	46091	44793	815	343	123	17
Административни и спомагателни дейности	11749	10490	507	423	258	71
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	3396	25	Конф.	Конф.	няма

Източник: Числата от изходните данни в таблицата са цитирани по данните на НСИ за 2018 година – последната, за която има готова разбивка на броя на предприятията по сектори и групи в зависимост от броя на заетите в едно предприятие:

<https://www.nsi.bg/bg/content/7697/%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0>

Прогноза колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	Общо	Умерена %	Брой	Песимист %	Брой
Добивна промишленост	338	25 %	85	16 %	53
Преработваща промишленост	31486	33 %	10495	15 %	4723
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	38 %	645	17 %	290
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	49 %	387	34 %	270
Строителство	20539	17 %	3490	8 %	1643
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	15 %	21300	9 %	12780
Транспорт, складиране и пощи	23321	55 %	12826	40 %	9328
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	0 %	0	0 %	0
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	24 %	3437	8 %	1146
Операции с недвижими имоти	23316	18 %	4197	9 %	2098
Професионални дейности и научни изследвания	46091	46 %	21200	21 %	9679

Административни и спомагателни дейности	11749	25 %	2937	11 %	1292
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	30 %	1029	10 %	343
	346288	23,69 %	82028	12,60 %	43645

От дадените в горната таблица „умерен“ и „песимистичен“ сценарий може да се приеме, че ВЪЗМОЖНО НАЙ-ОБЩО казано, броят на предприятията, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение (**който условно наричаме Деня „Д“**), при по-скептично отношение към нещата е някъде между 12% и 24%. Към тях прибавяме и „оптимистичния“ сценарий, който е изчислен по-просто:

Общият брой предприятия, минус спрените със заповед на изпълнителната власт, разделен на две:

$(346288 - 27182) : 2 = 159553$ все още работещи предприятия. Излиза, че според оптимистичния сценарий 46 % от предприятията ще останат на крака в края на извънредното положение.

Така че, имаме три сценария с три стойности:

„Оптимистичен“ – 46% работещи предприятия в Деня „Д“; **Загубени са 54%.**

„Умерен“ – 23,69% работещи предприятия в Деня „Д“; **Загубени са 76,31%.**

„Песимистичен“ – 12,60% работещи предприятия; **Загубени са 87,4%.**

Ще направим оценка на предполагаемите загуби на данък върху недвижимите имоти за тези три сценария на оцеляване на фирмите в страната, както и за трите хипотези за продължителност на извънредното положение – три, четири и пет месеца.

Отчитане на загубите на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение, на база на пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834
„Оптимистичен“ – 54%	44653302	59537736	74422170
„Умерен“ – 76,31%	63101731	84135642	105169552
„Песимистичен“ – 87,4%	72272196	96362929	120453661

На база на прогнозата за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение и на приетите три хипотези за продължителността на извънредното положение получихме деветте числа от горната таблица, които представляват отчитане на загубите от опростен „данък сгради“ за цялата страна, без да се отчита съотношението между данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти.

По-долу вече отчитаме и въпросното съотношение, като сме разгледали три хипотези: че съотношението на данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти е:

1 към 10;

1,5 към десет;

2 към десет.

По-горе беше подчертано, че, за съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение. Получаването на точни данни би могло да бъде обект на много сериозно изследване, за което сега нямаме нито ресурси, нито технически средства, нито най-вече време.

Затова разглеждаме формулираните по-горе три възможни очаквания за размера на пропорцията.

Оценка на предполагаемите загуби от данък върху недвижимите имоти на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между данъка, дължим за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834

„Оптимистичен” – 54%	44653302	59537736	74422170
1 към 10	4465330	5953774	7442217
1,5 към 10	6697995	8930661	11163326
2 към 10	8930660	11907548	14884434
„Умерен” – 76,31%	63101731	84135642	105169552
1 към 10	6310173	8413564	10516955
1,5 към 10	9465260	12620346	15775433
2 към 10	12620346	16827128	21033910
„Песимистичен” – 87,4%	72272196	96362929	120453661
1 към 10	7227220	9636293	12045366
1,5 към 10	10840830	14454440	18068049
2 към 10	14454440	19272586	24090732

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на 24090732 лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение размерът на загубите спада драстично на 19272586 лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на данък недвижими имоти за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение е ИЗПЪЛНИМА мисия.

Аналогичен подход може да бъде приложен и при изчисляването на щетите, които биха понесли общинските бюджети в страната като цяло, ако на предприятията със затруднения бъде опростена такса „битови отпадъци” за срока на протичането на извънредното положение.

Работим със същите сценарии за оцеляване на фирмите, със същите хипотези за продължителността на срока на извънредното положение и със същите пропорции между промишлените и жилищните сгради, от които се събират битовите отпадъци. (Тук се извиняваме за абсолютно неуместното използване на термина „битови отпадъци” за промишлените, производствените и логистични предприятия, но така е по закон).

Оценка на предполагаемите загуби от такса „Битови отпадъци” на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между таксата, дължимата за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на таксата върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за три месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за четири месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за пет месеца
Осреднени приходи от такса „Битови отпадъци” за предполагаемата продължителност на извънредното положение	147703200	196937600	246172001
„Оптимистичен” – 54%	79759728	106346304	132932880
1 към 10	7975973	10634630	13293288
1,5 към 10	11963959	15951946	19939932
2 към 10	15951946	21269260	26586576
„Умерен” – 76,31%	112712312	150283084	187853854
1 към 10	11271231	15028308	18785385
1,5 към 10	16906847	22542462	28178078
2 към 10	22542462	30056616	37570770
„Песимистичен” – 87,4%	129092596	172123464	215154329
1 към 10	12909260	17212346	21515433
1,5 към 10	19363890	25818519	32273149
2 към 10	25818520	34424692	43030866

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на **43030866** лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение, размерът на загубите спада драстично на **34424692** лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на такса „Битови отпадъци” за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение също е ИЗПЪЛНИМА мисия.

Финансови разчети за мярката „Извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети включително, за т. нар. независими работещи».

Брой ма микро-предприятията по сектори и по групи – УМЕРЕНА прогноза за броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	0-9	Умерена %	Работещи	Неработещи
Добивна промишленост	218	25 %	54	164
Преработваща промишленост	24006	33 %	7922	16084
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1565	38 %	144	1421
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	49 %	261	272
Строителство	17349	17 %	2949	14400
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	15 %	20139	114122
Транспорт, складиране и пощи	21212	55 %	11667	9545
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	24 %	3139	9942
Операции с недвижими имоти	22774	18 %	4099	18675
Професионални дейности и научни изследвания	44793	46 %	20465	24328
Административни и спомагателни дейности	10490	25 %	2623	7867
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	30 %	1018	2378
	317834			243354

Брой ма микро-предприятията по сектори и по групи – ПЕСИМИСТИЧНА прогноза за броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	0-9	Песимист %	Работещи	Неработещи
Добивна промишленост	218	16 %	35	183
Преработваща промишленост	24006	15 %	3601	20405
Производство и	1565	17 %	266	1299

разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива				
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	34 %	181	352
Строителство	17349	8 %	1388	15961
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	9 %	12083	122178
Транспорт, складиране и пощи	21212	40 %	8485	12727
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	8 %	1046	12035
Операции с недвижими имоти	22774	9 %	2050	20724
Професионални дейности и научни изследвания	44793	21 %	9407	35386
Административни и спомагателни дейности	10490	11 %	1154	9336
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	10 %	340	3056
	317834		73036	277798

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:

170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

277 798 000 лева

БНТ

✓ Президентите на България и Израел обсъдиха възможност за доставка на респиратори у нас

Възможността за доставка на специализирана медицинска апаратура, в това число и респиратори, от Израел за България обсъди в телефонен разговор президентът Румен Радев със своя израелски колега Реувен Ривлин.

Според международни класации, Израел е на първо място сред най-безопасните страни в света по отношение на коронавируса с оглед на своевременното прилагане на тестове, диагностициране и предоставяне на лечение.

Българският държавен глава отбеляза нарастващото производство на висококачествени респиратори в Израел и изрази интереса на страната ни за покупка на такава специализирана медицинска апаратура.

Двамата президенти обсъдиха последствията от разпространението на коронавируса, което продължава да се отразява негативно на здравето и благосъстоянието на хората в двете страни, и подчертаха необходимостта от повишено сътрудничество, обмяна на положителен опит и взаимопомощ.

Президентът Радев благодари на своя израелски колега за бързата реакция на посолството на Израел в България, което направи дарение на медицински консумативи за Столичната община.

Изразена беше надеждата, че в близко бъдеще ще бъде намерен изход от възникналата политическа ситуация в Израел и двете държави ще подновят своето пълноценно и активно взаимноизгодно сътрудничество.

По време на разговора държавният глава Румен Радев изрази благопожелания към президента Реувен Ривлин и народа на Държавата Израел по случай големия религиозен празник Песах.

От своя страна президентът Реувен Ривлин изказа благопожелания към българския държавен глава и православните граждани на България по повод предстоящото отбелязване на големия религиозен празник Великден.

✓ Борисов отчете огромен напредък по изграждането на АМ "Хемус"

Огромен напредък има по изграждането на автомагистрала "Хемус". Строи се, както сме обещали, което помага също за заетостта и за икономиката на страната. Това заяви министър-председателят Бойко Борисов, който заедно със заместник-министъра на регионалното развитие и благоустройството Николай Нанков инспектира изграждането на участъка от пътен възел "Боаза" до пресичането с пътя Луковит-Угърчин.

На отсечката, която е с дължина близо 16 км, се почиства теренът, изграждат се водостоци, извършват се изкопно-насипни работи, изгражда се колекторна система, както и два селскостопански подлеза.

Ще бъдат изградени два пътни възела, четири моста и два виадукта. От цялата АМ "Хемус" остават за изграждане общо 240 км, като прогнозата е до 2024 г. аутобанът да бъде завършен от София до Варна.

За строителството на магистралата Агенция "Пътна инфраструктура" вчера разплати нови 19 006 099,97 лв. за участъка Белокопитово-Буховци.

По време на инспекцията на участъка работниците увериха премиера, че са получили заплатите си преди предстоящите празници.

"Виждате за колко кратко време, какъв огромен напредък има и то във време на криза", отбеляза премиерът Борисов пред журналисти. По думите на министър-председателя е важно газопроводите и инфраструктурните проекти да продължат да се изграждат и където може, да се работи. По този начин оборотите на държавата ще продължат да работят, макар и забавено в момент, когато заради пандемията икономиката на света е спряла. Борисов напомни, че е важно да се работи като се спазват всички мерки за безопасност.

Премиерът отново призова гражданите заради коронавируса да останат по домовете си, като изтъкна, че това е доказано най-добрата мярка. Той специално благодари на медиите за това, че призовават хората за същото и показват тежката ситуация в други страни.

"Моите опасения са, че това разпускане в следващите дни ще доведе до бум. Бройте след Великден 6-7 дни и ще броим дали сме били дисциплинирана и отговорна нация", заяви Борисов. Премиерът добави, че с неспазването на мерките на практика се наказват тези, които са спазвали дисциплина.

Борисов заяви, че е разпоредил на МВР да бъдат максимално стриктни по отношение на декларациите, подавани на изходите на населените места и изрази възмущението си от опитите да се лъже.

✓ Хасан Адемов: Нека бъдем единни

Чувствам се добре, нямам оплакване, в момента съм в режим на домашна карантина. Всичко започна с повишение на температурата – 37,5-37,8 градуса. В следващите дни и суха кашлица. Това бяха и симптомите, които доминираха моето заболяване.

Това разказа във включване в Сутрешния блок на БНТ депутатът Хасан Адемов, който беше диагностициран с коронавирус преди дни, а вече е излекуван и поставен под карантина в своя дом.

Той благодари на лекарите от Александровска болница, както и тези от Инфекциозната клиника от ВМА, които са се грижили за него.

През цялото време съм бил физически дистанциран, за да спазвам указанията на оперативния щаб, каза още Адемов, който призова да бъдем единни срещу опасната инфекция.

Вижте още във [видеото](#).

✓ БДЖ спира движението на 39 влака по празниците

БДЖ спира движението на 39 влака по празниците, за да бъде овладяно безконтролното придвижване хора около Великден.

На композициите, които ще се движат ще могат да се качват пътници само от големите гари, а на по-малките само ще може само да се слиза.

Няма да се продават билети на тези гари, те ще бъдат само крайна точка на пътуване. Спират се и онлайн продажбите и предварителните продажби на билети.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Икономисти срещу епидемиолози: струват ли си мерките срещу Covid-19

Учени изчисляват, че правителствените мерки в САЩ могат да спасят 500 хиляди живота до края на април

Нарастащите икономически щети от мерките за овладяване на коронавирусната пандемия подхранват подозренията, че правителствените лидери слушат твърде много епидемиолозите и твърде малко икономистите, пише Грег Ип за The Wall Street Journal.

Това е донякъде разбираемо, а дори икономистите да бяха отговорни, политическият отговор вероятно нямаше да е много по-различен. Епидемиолозите знаят, че социалната дистанция струва скъпо по отношение на пропуснатите заплати, вредите върху физическото и психическото здраве, невъзможността за обучение на децата. Подобно на тях, икономистите са наясно, че мерките срещу коронавируса значат намалено потребление, влошено здраве и несигурност.

Разходи и ползи

Икономисти очакват brutния вътрешен продукт на САЩ да се задържи под нивата отпреди пандемията през следващите 3 години, докато изглежда мерките на правителствата са спасили хиляди животи. На фона на опитите на правителствата да отворят отново икономиките си, епидемиолозите и икономистите трябва да помогнат на властите в опазването на възможно най-много животи, минимизирайки икономическата цена.

Базовите модели на пандемията започват с приблизителни оценки за това каква част от населението е податлива на заразяване, колко много и колко бързо болестта се разпространява между хората, както и каква част от заразените се очаква да се възстановят. След това тези модели могат да бъдат обогатени с по-подробни данни на географски и демографски принцип.

Ползите от мерките за ограничаване на пандемията могат да бъдат видяни чрез сравнение на настоящите очаквания за жертвите в САЩ спрямо прогнозите при липса на рестрикции на социалния живот.

Екип от учени от Североизточния университет (Бостън) очаква броят смъртни случаи в САЩ да достигне 53 хиляди до края на месеца при наличие на карантинни мерки, като прогнозира жертвите да са 584 хиляди без въвеждането на ограничения. Според учените рестрикциите ще спасят над 500 хиляди живота до края на април.

Каква е стойността на тези спасени животи?

Всеки живот е безценен, разбира се, но въпреки това хората поставят някаква стойност - например застрахователите. Федералните власти оценяват човешки живот на около 10 милиона долара. Умножавайки това число по броя на спасените животи до края на месеца, това ще значи 5 трилиона долара, което надвишава цената на рестрикциите, достигаща един трилион долара до момента. Ако се приеме, че са избегнати 2 милиона смъртни случая, стойността нараства до 20 трилиона долара, което е БВП за една година.

Междувременно икономисти, анкетирани от The Wall Street Journal, очакват годишен ръст на БВП на САЩ от 0.9% до 2022 г. Това е понижение спрямо предходните им прогнози от януари за растеж от 1.9%, като иначе казано това загуба на стойност около 3 трилиона долара, имайки се предвид настоящата стойност на валутата. Това отново означава, че ползите от мерките ще са по-високи чисто финансово, отколкото щетите за американската икономика.

Най-голямата липса в знанията до момента е свързана с ползите и разходите за индивидите от карантинните мерки. Попълването на тази празнина е от първостепенно значение, така че управляващите да могат да оценят най-ефективните и евтини начини за възобновяване на икономиката, включително носенето на маски, изолирането на уязвими групи, агресивното тестване, проследяването или комбинация от всичко това.

✓ Bloomberg TV Bulgaria ще излъчи документалния филм „Световната финансова мощ срещу коронавируса“

Водещ на продукцията на Bloomberg е известният икономически журналист Майкъл Макий

Политици и глобални лидери предприемат извънредни мерки за намаляване на икономическите последици от пандемията от Covid-19. Колко далеч ще стигнат правителствата и централните банки и достатъчно ли ще бъде – на тези и още въпроси търси отговор документалният филм „Световната финансова мощ срещу коронавируса“, който Bloomberg TV Bulgaria ще излъчи в петък от 21:30 часа.

В документалния филм президентите на Фед в САЩ описват накъде според тях върви икономиката на Щатите и какви инструменти ще използват, за да я подкрепят. „В краткосрочен план, след намаляването на лихвите, които и без това останаха доста ниски дълго време, поемаме все повече дълг като държава. Но го вземаме на много ниска лихва, така че в близко бъдеще това би трябвало да е добре. С напредването на кризата и излизането от нея би трябвало да прегледаме и фискалната стратегия, но зависи какво иска да направи Конгресът. Това е голяма страна, можем да поемем още 10% дълг. Не е идеалният вариант, но можем“, заявява президентът на Федералния резерв на Сейнт Луис Джеймс Булард във филма.

„Лихвата сега е на най-ниското ниво, преди да стане негативна. Личното ми мнение е, че по всяка вероятност трябва да избегнем негативни краткосрочни лихви. Така че не бихме могли да използваме този инструмент в краткосрочен план“, на мнение е председателят на Федералния резерв в Бостън Ерик Розенгрин.

Какви са следващите инструменти в пакета от мерки, който Федералният резерв обмисля да използва за опазване на икономиката и как Европейският съюз разработва общите политики за справяне с кризата и собствените пакети със стимули - гледайте в „Световната финансова мощ срещу коронавируса“ – на 17 април, от 21:30 часа, по Bloomberg TV Bulgaria.

Повторенията на документалния филм ще се излъчат на 18 април от 19:00 часа, както и в понеделник, 19 април, от 17:00 часа.

✓ Меркел защити СЗО в разговор с лидерите от Г-7

Във вторник президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви, че спира финансирането за СЗО

Германският канцлер Ангела Меркел защити работата на Световната здравна организация (СЗО) по време на конферентен разговор с президента на САЩ Доналд Тръмп и останалите лидери на страните от Г-7, съобщава Bloomberg. Държавните лидери разговаряха, тъй като някои страни се подготвят да смекчат ограничителните мерки срещу пандемията от коронавируса.

„Германският канцлер подчерта по време на разговора, че пандемията може да бъде победена единствено със силни и координирани действия в международен план“, заяви нейният говорител Щефен Зайберт. „В този контекст тя изрази пълната си подкрепа за СЗО, както и за други партньори“, допълни той.

Тръмп, който е тазгодишният домакин на Г-7, във вторник обяви, че САЩ спират временно финансирането за СЗО, тъй като организацията е приела данните на Китай за „чиста монета“ и не е споделила информация за пандемията, докато тя се разпространява.

Срещите на страните от Г-7 през тази година се провеждат онлайн, докато повечето страни са изправени пред дилемата кога точно да разхлабят ограничителните мерки. Тръмп коментира, че има желание да отвори отново най-голямата икономика в света възможно най-скоро, когато ситуацията го позволява. Очаква се американският президент да направи изявление по-късно тази вечер относно предстоящите действия.

В Германия Меркел започна бавния процес по рестартирането на икономиката, въпреки че се очаква някои ограничителни мерки в страната да останат в сила още няколко месеца.

Италианският премиер Джузепе Конте обмисля план за отслабване на ограниченията, докато Франция удължи своите, след като президентът Еманюел Макрон заяви, че страната не е достатъчно подготвена. Великобритания и Япония също удължиха извънредните положения.

✓ Лагард: ЕЦБ ще направи всичко необходимо, за да подкрепи икономиката

Централната банка е готова да увеличи размера на програмата си за изкупуване на облигации, стана ясно от изказване на нейния гуверньор

Европейската централна банка ще направи каквото може, за да помогне на икономиката на региона да се справи с най-тежката криза от десетилетия, но повече международно сътрудничество е необходимо, за да бъде преодоляна пандемията, заяви гуверньорът на ЕЦБ Кристин Лагард, цитирана от Bloomberg.

„Управителният съвет е решен да направи всичко необходимо по силите си, за да помогне на еврозоната в тази криза“, заяви Лагард пред Международният валутен и финансов комитет. По нейни думи централната банка е готова да увеличи размера на програмата си за изкупуване на облигации, като членовете на институцията ще проучат всички опции, с които могат да подкрепят икономиката през настоящия шок.

ЕЦБ вече обяви своите мерки, включително намерения да насочи над един трилин евро към частния и публичен дълг тази година. Банките бяха капитализирани, за да могат да продължат да отпускат кредити на компаниите и домакинствата.

Лагард добави, че централната банка оценява необходимостта да бъде направено повече в помощ на кредиторите, включително чрез допълнително облекчение за буферите, които се изисква да имат.

В първата си прогноза след разпространението на коронавируса и последвалото замразяване на икономики, МВФ изрази очаквания глобалния вътрешен продукт да се свие с 3% през 2020 г. В сравнение с очакванията през януари за експанзия от 3.3% през тази година, това може да значи най-тежката криза след Голямата депресия.

МВФ очаква икономиката на еврозоната да се свие със 7.5% през тази година и да нарасне с 4.7% през 2021 г.

По-рано тази седмица фондът одобри пакет в размер на 500 млн. долара, за да подкрепи 25-те най-бедни държави в света, като опрости дълговете им за период от шест месеца.

Лагард посочи, че ЕЦБ подкрепя кризисния отговор на Международния валутен фонд, включително отпускането на извънредни заеми и създаването на краткосрочна ликвидна линия за страните със силни макроикономически фундаменти.

„Каква форма на възстановяване ще последва остава неясно в настоящата ситуация, въпреки че властите се опитват да облекчат мерките срещу коронавируса в някои икономики“, заяви Изабел Шнабел, член на изпълнителния съвет на ЕЦБ.

Страните в Европа проучват внимателно възможностите за облекчаване на рестрикциите, след като публичният живот в тях беше замразен в опит да се преустанови разпространението на коронавируса. Австрия беше сред първите държави, отворили малките магазини тази седмица, а германският канцлер Ангела Меркел обяви, че прогресът в овладяването на пандемията е "крехък".

✓ Китайската икономика се свива за пръв път от десетилетия

БВП на Китай се понижава с 6.8% на годишна база през първото тримесечие

Китайската икономика се свива за пръв път от десетилетия през първото тримесечие, след като коронавирусната пандемия затвори големи части от втората по големина икономика в света и помрачи глобалните перспективи, съобщава Bloomberg.

БВП на Китай се свива с 6.8% през първото тримесечие на годишна база, което е най-слабото представяне от 1992 г. и надвишава консенсусната прогноза за понижение от 6%. Производството през март се свива с 1.1%, продажбите на дребно - с 15.8%, докато обемът на инвестициите намалява с 16.1% през първите три месеца на годината.

Данните могат да подновят необходимостта за запазване на умерени стимули, особено на фона на разпространението на коронавируса по света, което заплашва да добави допълнителен натиск върху китайските износители месеци напред.

Китайската икономика беше парализирана в края на януари, след като епидемията, започнала в Ухан, се разпространи в цялата страна. Икономиката остана затворена през по-голямата част от февруари, тъй като фабриките и магазините не работеха, а служителите им бяха по домовете си. Междувременно процесът по възстановяване на икономиката остава относително бавен.

За да се справи с икономическите щети, Китай обяви редица мерки, въпреки че те не достигнаха размера на тези, въведени от останалите нации. Те включваха 3.55 трилиона юана (502 милиарда долара) евтино финансиране за финансовите институции, 1.29 трилиона юана в предварително одобрени специални облигации на местната власт и 1.6 трилиона юана за намаления на различни данъци, сочат данни на Пекин.

Централното правителство обмисля и въвеждането на други мерки, включително повишаването на съотношението дефицит към БВП, както и издаване на специални държавни облигации, за да се осигури по-бързо икономическо възстановяване.

[Бюлетин на Институт за пазарна икономика](#)

✓ Крива на безработицата в извънредното положение

Автор: Петър Ганев / 16.04.2020

Кризата с коронавируса предизвика шок на пазара на труда. Няколко дни след обявяването на извънредното положение на 13 март 2020 г. пред бюрата на труда се извиха опашки от хора, които са били освободени от работните си места. Агенцията по заетостта предостави на ИПИ дневни данни за работата на бюрата по труда в страната в периода 1 март – 14 април 2020 г., които ясно показват нарастването на броя на безработните лица след обявяването на извънредно положение. Броят на безработните лица се е увеличил от 201 хил. до 272 хил. души в периода от 13 март – до 14 април 2020 г.

Дневната разбивка позволява много ясно да проследим входящия и изходящия поток в бюрата по труда по време на кризата. По-сериозното нарастване на новорегистрираните безработни започва на 23 март и достига своя пик на 6 април 2020 г., когато само за ден броят им достига над 9 хил. души. През последните дни се наблюдава известно успокоение, но все още по 4-5 хил. души на ден минават през бюрата по труда. Тепърва предстои да видим какво ще е поведението на кривата на безработицата в идните седмици и доколко мярката „60 на 40“ може да ограничи нарастването ѝ.

Мярката „60 на 40“ предизвика много спорове, но на практическо ниво нейната оценка ще дойде категорично от данните за броя на новорегистрираните безработни в рамките на извънредното положение, съпоставен с броя на работниците, които са се ползвали от мярката. В общия случай, ако по мярката „60 на 40“ минат сходен или по-голям брой работници от общия брой на новорегистрираните безработни – освободени от български работодатели поради коронавируса, то може да се твърди, че мярката е постигнала целта си – да запази заетост в някакъв смислен обхват. По последни данни знаем за 45 хил. работници, които ще минат по мярката „60 на 40“, което показва, че тя набира скорост. Тепърва ще видим как се представя спрямо ръста на безработицата.

През последните седмици слушаме много за кривата на заболяемостта от коронавируса и опитите да се избегне голям пик на заразените чрез мерките за социално дистанциране. Много сходен е аргументът с безработните и мярката „60 на 40“. Целта е да се запазят работни места и да се избегне голям пик в безработицата, а механизмът „60 на 40“ следва да натиска кривата на безработицата надолу – точно както социалното дистанциране натиска кривата на заболяемостта надолу. След няколко седмици ще можем да съпоставим дневните данни за безработицата с повече данни за прилагането на „60 на 40“ и ефектът на механизма ще може да се оцени на практика.

БНР

✓ 700-те млн. лева увеличение на капитала на ББР са само за подпомагане на икономиката

700-те милиона лева, с които държавата увеличи капитала на Българската банка за развитие, са предназначени само за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от Covid-19.

Това е записано в решение на Надзорния съвет на банката, проведено по настояване на финансовия министър Владислав Горанов и след негов разговор с министъра на икономиката Емил Караниколов, който е принципал на ББР.

Припомням, че 500 млн. лева са предназначени за портфейлни гаранции, чрез които търговските банки ще подпомагат с евтини кредити малките и средни предприятия.

Останалите 200 млн. лева са за безлихвените кредити за физически лица

✓ Държавата поема още 200 млн. лева дълг на вътрешния пазар

Финансовото министерство ще изтегли още 200 млн. лева дълг от вътрешния пазар под формата на държавни ценни книжа, става ясно от обявата за предстоящия аукцион на страницата на БНБ.

Това ще е седмата емисия от началото на годината и трета от началото на извънредното положение у нас.

Досега страната ни е поела 1,2 милиарда лева нов дълг, като след актуализацията на бюджета годишният лимит е 10 милиарда лева.

На 27 април ще бъде предложена емисията от 5-годишни книжа.

✓ "Стандард енд Пуърс" прогнозира спад в световния БВП от 2,4%

Международната рейтингова агенция "Стандард енд Пуърс" прогнозира спад на световния БВП с 2,4 процента през настоящата година, предаде ТАСС.

В мартенските си прогнози рейтинговата агенция очакваше ръст от 0,4 процента и съкращаване на икономиката на САЩ и на еврозоната от съответно 1,3 процента и 2 процента. Сега прогнозата е икономиката на САЩ и на еврозоната да се свият съответно с 5,2 процента и 7,3 процента.

Агенцията прогнозира за 2021 г. ръст на световната икономика с 5,9 процента, а за 2022 г. - с 3,9 процента.

✓ Затварят София до второ нареждане

От 00.00 часа на 17-и април до второ нареждане се преустановява влизането и излизането от София за всички превозни средства. Това съобщи на извънреден брифинг в Министерския съвет снощи председателят на Националния оперативен щаб проф. Венцислав Мутафчийски.

Затварянето на София за автомобилния трафик и невъзможност за напускането ѝ е одобрено от премиера Бойко Борисов.

„От вчера се наблюдава тревожно нещо – масово напускане на София. Градът е с най-много заразени с коронавируса. Напускащите София се разпръсват в цялата страна и това води до още по-тежка ситуация с последици, които ще станат ясни до седмица. Щабът с безпокойство наблюдаваше тези процеси. За по-малко от денонощие имаме още близо 40 случая. Щабът предлага затварянето на София за автомобилния трафик“, допълни проф. Мутафчийски.

Как ще се осъществява трафикът от и за столицата?

„Всичко, което каза ген. Мутафчийски и произтичащите решения на Националния оперативен щаб, ми дават основание да издам заповед, считано от 00.00 часа тази нощ 17 април до второ нареждане – да се преустанови движението, т.е. влизането в и излизането от София, на всички превозни средства с изключение на: товарния превоз, товарните коли, които трябва със съответната документация да докажат необходимостта от извършването на съответния транспорт“, посочи министър Ананиев и допълни:

„На второ място са всички автомобили със специален режим. Автомобили, които превозват граждани, които имат нужда от лечение, като гражданинът, който има нужда от лечение, посочва лечебното заведение, в което трябва да отиде да се лекува“, каза още той и допълни:

„Също така имат право да влизат и да излизат, които превозват медицински лица, които отиват да работят в съответното лечебно заведение“.

„Забраната не важи и за аварийните автомобили на електроразпределителните дружества и на ВиК дружествата, както и на тези дружества, които се занимават с интернет разпространение и телевизионно разпространение на програми“, каза още здравният министър и допълни:

„Това ограничение не важи и за служебните автомобили, които превозват работници и е необходимо да влязат или да излязат от София, за да стигнат до работните си места. Като шофьорът, който управлява автомобила, трябва да посочи кое е предприятието, в което отиват да работят и съответно телефона на управителя, директора, ръководителя на съответното предприятие. Ако даден работник пътува с личното си превозно средство, той също трябва да посочи предприятието, в което отива и телефона на неговия работодател в декларацията, която подава, като за него се определя времеви график, в който може да влезе или да излезе от територията на София, за да стигне до работното си място и този график е:

От 06.00 часа сутринта до 08.00 часа сутринта и връщането е също от 18.00 до 20.00 часа. След тези часове нямат право да се движат хората с лични автомобили“.

Декларациите остават в сила

Над 5 хиляди коли са върнати в четвъртък от полицаите от контролно-пропускателните пунктове, съобщи министърът на вътрешните работи Младен Маринов.

„Не знам тези, които са успели да заблудят полицаите, как ще се върнат в София. Всички декларации от днес и през почивните дни ще минат на приоритетен контрол“, каза още вътрешният министър.

Той заяви, че е изключително разочарован от отношението на гражданите към полицаите. Съобщи още, че са направени промени по отношение на разпределението на КПП-та между Перник и София, за да не се минава безпрепятствено между двата града.

Към момента мярката за затваряне на града ще се прилага само в София.

✓ От 13 март до 14 април - над 86,5 хил. нови безработни

Над 86 500 души са се регистрирали като безработни от 13 март, когато беше обявено извънредно положение, до 14 април. Това сочат предварителните данни на Агенцията по заетостта, с които „Хоризонт“ разполага.

За същия период със съдействието на Бюрата по труда са започнали работа близо 14 000 души.

Данните сочат, че близо 40% от съкратените са от туризма, хотелиерството и ресторантьорството. Следват освободените от търговията и преработващата промишленост.

Средно на ден в Бюрата по труда се регистрират по малко над 3 700 човека.

Що се отнася до започналите работа, повечето от тях са в търговията - касиери и продавачи в хранителни магазини, производството на храни и напитки, текстил, шивашка промишленост, строителство, аграрния сектор.

✓ КЗК проверява защо горивата не поевтиняха с повече заради срива на петролните цени

Антимонополният орган се самосезира по сигнал на прокуратурата

Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) започва проверка за това как се определят цените на масовите автомобилни горива. Ще бъдат проверени всички етапи - от производството до бензиностанцията, става ясно от решение на Комисията, публикувано днес.

Проверката ще обхване „Лукойл Нефтохим Бургас“, „Лукойл България“, „Сакса“, „Инса Ойл“, „Ромпетрол България“, „Еко България“, „Шел България“, „ОМВ България“, „НИС Петрол“, „Петрол“ и „Трейднет Варна.

Повод за образуването на производството е постъпил сигнал от Върховната административна прокуратура (ВАП), според който има несъответствие между значителния спад в цената на суровия петрол в световен мащаб (с 47,4% според Агенция „Митници“) през март и намаляването на цените на дребно на горивата у нас (с около 11%). Към писмото на Върховна административна прокуратура е приложен и сигнал от гражданин, в който се твърди, че се извършва спекула с цените на дребно на горивата в страната, предвид понижението на цените на суровия нефт на световния пазар.

Към сигнала са приложени анализи от Агенция „Митници“ за динамиката на средните продажни цени на бензин и дизел в обектите на следните вериги: „Лукойл“, „Петрол“, „Шел“, „Еко“, ОМВ, „Круиз“, „Ромпетрол“, „VM Petroleum“ и „Газпром“. Представени са данни и относно средните цени на горивата, освобождавани за потребление от данъчните складове.

Според анализа на Агенция „Митници“ спадът на цената на суровината е започнал около 06.03.2020 г. и е свързан с COVID-19 и мерките и ограниченията, които държавите по света са предприели за недопускане на неговото разпространение. Цените на горивата в обектите за разпространение към крайни потребители (бензиностанции) са реагирали на промяната на борсовата цена една седмица по-късно (около 12.03.2020 г.).

На база представените общи усреднени данни Комисията е съпоставила на седмична база (1-4 седмица на м. март) средните крайни цени на бензин и дизел при освобождаването им от данъчни складове и средните крайни цени на бензиностанции по видове горива. От съпоставката става ясно, че понижението на средните цени на дребно на бензин и дизел плавно следва понижението на средните цени на горивата при освобождаването им от данъчни складове. Въпреки това остават опасенията в публичното пространство, че същите са в несъответствие със значителния спад в цената на суровия петрол в световен мащаб и са в резултат на наличието на антиконкурентни практики на съответните пазари, посочва се в решението на КЗК.

✓ Излишъкът по платежния баланс нарасна със 132% за година през февруари

Износът нараства до 2,444 млрд. евро, а вносът с 2,513 млрд. евро, като търговското салдо е на минус с 68,6 млн. евро, при дефицит от 177,1 млн. евро преди година

Текущата и капиталова сметка на България през февруари е на положителна територия със 785,8 млн. евро при излишък от 338,3 млн. евро преди година, което е с ръст над 132%.

Според предварителните данни на Българската народна банка (БНБ) през първите два месеца на тази година платежният баланс излиза на плюс с 923,7 млн. евро, докато за същия период на миналата година излишъкът възлезе на 406,7 млн. евро.

Само за февруари 2020 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 571,6 млн. евро при излишък от 247,5 млн. евро преди една година. За два месеца тя е положителна и възлиза на 666,4 млн. евро, докато за този период през 2019 г. излишъкът беше 255,1 млн. евро.

В централната банка изчисляват, че търговското салдо за февруари 2020 г. е отрицателно в размер на 68,6 млн. евро при дефицит от 177,1 млн. евро преди година. За първите два месеца на тази година то беше на минус със 146,5 млн. евро при дефицит от 211,8 млн. евро за същия период на миналата година.

Износът на български стоки през февруари възлиза на 2,444 млрд. евро, като нараства с 5,9% (136,7 млн. евро) на годишна база.

За януари-февруари експортът е 4,864 млрд. евро, като нараства с 4,9% (228,6 млн. евро) в сравнение с този за същия период на 2019 г. За януари и февруари 2019 г. годишният ръст беше 12,3%.

В БНБ отчитат, че вносът на стоки през февруари възлезе на 2,513 млрд. евро, като нараства с 1,1% (28,2 млн. евро) на годишна база. За първите два месеца на тази година той възлиза на 5,011 млрд. евро, като нараства с 3,4% (163,4 млн. евро) за една година. За сравнение импортът през януари и февруари 2019 г. нарасна на годишна база със 7,5%.

Салдото по услугите е положително в размер на 135,2 млн. евро при положително салдо от 120,3 млн. евро за февруари миналата година. За двата месеца на тази година то е положително в размер на 297,9 млн. евро, като преди една година пак беше на плюс с 259,1 млн. евро.

Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 4,4 млн. евро при отрицателно салдо от 128,5 млн. евро за февруари 2019 г., показва статистиката. За януари – февруари 2020 г. то е положително в размер на 5,9 млн. евро, като преди година беше на минус с 256,9 млн. евро.

В БНБ пресмятат, че салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 500,6 млн. евро при положително салдо от 432,8 млн. евро за февруари 2019 г. За януари и февруари то излиза на плюс с 509,1 млн. евро, като преди година пак излезе на положителна територия с 464,7 млн. евро.

Капиталовата сметка е на плюс с 214,3 млн. евро при положителна стойност от 90,8 млн. евро за февруари 2019 г. За януари и февруари тази година тя е с 257,2 млн. евро отгоре, при положителна стойност от 151,6 млн. евро за същия период на миналата година.

Финансовата сметка за февруари 2020 г. е положителна в размер на 505,7 млн. евро при положителна стойност от 516 млн. евро за февруари 2019 г. За първите два месеца на тази година тя е на плюс с 502,7 млн. евро, след като за същия период на миналата година излезе на плюс с 391,8 млн. евро.

Салдото по статия Преки инвестиции е отрицателно в размер на 23,4 млн. евро при отрицателно салдо от 187,9 млн. евро за февруари 2019 г. За два месеца то е на минус с 33,6 млн. евро при отрицателно салдо от 45,3 млн. евро за същия период на 2019 г.

Преките инвестиции – активи се повишават с 18,8 млн. евро при увеличение с 31 млн. евро за февруари 2019 г. За януари – февруари те нарастват с 28,6 млн. евро при намаление с 39,8 млн. евро за същия период на миналата година.

Преките инвестиции – пасиви нарастват с 42,2 млн. евро при повишение с 218,9 млн. евро преди година. Само за януари и февруари те нарастват с 62,1 млн. евро, като за същия период на миналата година увеличението е с 5,5 млн. евро.

Салдото по статия Портфейлни инвестиции е отрицателно в размер на 49,7 млн. евро при положителна стойност от 76,2 млн. евро за февруари 2019 г. От януари до февруари то е на плюс със 193,7 млн. евро при положително салдо от 35,2 млн. евро за същия период на 2019 г.

Портфейлните инвестиции – активи за февруари намаляват със 72,8 млн. евро при увеличение със 75,5 млн. евро за февруари 2019 г. За януари – февруари те нарастват с 246,3 млн. евро при увеличение с 43,5 млн. евро за същия период на 2019 г.

Портфейлните инвестиции – пасиви за февруари 2020 г. се понижават с 23,1 млн. евро при намаление с 0,7 млн. евро за февруари 2019 г. За януари – февруари 2020 г. те нарастват с 52,6 млн. евро при увеличение с 8,3 млн. евро за същия период на 2019 г.

Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 357,4 млн. евро при положително салдо от 269,2 млн. евро за февруари 2019 г. За януари – февруари 2020 г. то е на плюс с 544,7 млн. евро, като за същия период на миналата година пак беше на положителна територия със 794,4 млн. евро.

От БНБ посочват, че Други инвестиции – активи нарастват с 221,4 млн. евро при повишение с 316,6 млн. евро за февруари 2019 г. За януари – февруари те се повишават с 365,2 млн. евро при увеличение с 840,5 млн. евро за същия период на 2019 г.

Други инвестиции – пасиви за февруари 2020 г. се понижават със 136 млн. евро при увеличение с 47,4 млн. евро за февруари 2019 г. За два месеца те намаляват със 179,5 млн. евро при увеличение с 46,1 млн. евро за същия период на 2019 г.

Резервните активи на БНБ се повишават с 214 млн. евро през февруари, при увеличение с 350,4 млн. евро преди година. За януари – февруари те намаляват с 227,8 млн. евро, при понижение от 364,8 млн. евро за същия период на 2019 г.

Мениджър

✓ **Стандартът на живот расте, но бъдещето е несигурно**

Адриан Николов, ИПИ. Текстът е публикуван в [седмичния бюлетин на Института за пазарна икономика](#)

2019-та вероятно ще остане най-добрата за българската икономика в непосредствено бъдеще. Публикуването на [данните](#) на НСИ за доходите и разходите на домакинствата по-рано тази седмица дават повод на анализаторите от ИПИ да се вгледат по-задълбочено в тяхната структура и особености.

Годините на икономически подем и рекордна експанзия на пазара след 2015 г. на труда дават ясно отражение и върху размера на доходите, и върху тяхната структура. Номинално, между 2010 и 2019 г. средният доход на лице от домакинство е нараснал почти два пъти – от 3648 лева на 6592 лева, което съответно се материализира пряко и в чувствително повишена покупателна способност. И миналата година продължава тенденцията на ръст не само на номиналния, но и на реалния доход – с други думи, повишаването на доходите на домакинствата изпреварва ръста на индекса на потребителските цени за същия период. Само в рамките на 2019 година годишният ръст на реалния доход е 6,3%, като този продължава да се наблюдава тенденция към ускоряване.

Към основните двигатели на ръста на домакинските доходи ни насочват промените в тяхната структура (графика 1). В рамките на десетилетието дялът на доходите от работна заплата е нараснал от 51% до 57%, което отразява чувствителния ръст на заетостта, а и повишаването на самите заплати; същевременно, относителният дял на доходите от пенсии е намалял с четири процентни пункта, до 27% от общия доход.

Същевременно, от 2015 г. насам както дяловете, така и номиналните стойности на дохода от различните видове обезщетения и помощи остават относително непроменени на фона на ръста на заплатите. Разбира се, този извод важи с различна тежест за отделните социални прослойки – докато в горните доходни групи основният източник на доходи са заплатите, самостоятелната заетост и собствеността, то в по-долните, които имат по-малък досег с пазара на труда, тежестта както на пенсиите, така и на доходите от социални трансфери продължава да е висока.

От гледна точка на разходите, за поредна година наблюдаваме всички индикации за повишаване на благосъстоянието на населението. Най-показателната сред тях е постепенният спад на разходите за храни и напитки, формирали почти 40% от всички разходи преди десетилетие, днес - намалели под 30%. Средствата отделяни за режийни и за поддръжка на дома също се свиват, но с по-бавни темпове. Същевременно ръст се наблюдава при разходите за стоки и услуги, които не са от първа необходимост – свободно време, културен живот, образование, пътувания (Графика 2). Трябва да отбележим и

относителния ръст на дела на данъците и социалните осигуровки, който е следствие, от една страна, на ръст на заетостта, а от друга – на повишаването на максималния осигурителен праг.

За ръста на благосъстоянието на българските домакинства говори и промяна на структурата на потреблението на домакинствата. Спрямо 2010 г., потреблението на хляб и тестени изделия е намаляло с ¼, но за сметка на това се наблюдава чувствително повишение в потреблението на месни и млечни продукти, както и на зеленчуци и плодове. Любопитно е и разпределението при алкохолните напитки, където бирата (+60% потребление) изглежда измества виното (-25% потребление), както и при месата, където домакинствата се съсредоточават върху потреблението на свинско и телешко месо, за сметка на агнешкото и овчето.

Въпреки като цяло положителните изводи за благосъстоянието и стандарта на живот на българските домакинства през изминалата година няма как да не завършим с очакванията за непосредствено бъдеще. Икономическият шок от настоящата криза и скокът на безработицата неизбежно ще се отрази и на структурата на домакинските бюджети; през 2020 г. имаме всички основания да очакваме спад на доходите от заплати и повишаване на важността на социалните трансфери.

От гледна точка на разходите, най-вероятно тази година ще станем свидетели на повишаването на тежестта на храните и другите стоки от първа необходимост в домакинските бюджети, за сметка най-вече на разходите за транспорт, отдих и развлечения. Тези изменения зависят най-вече от продължителността на ограничителните мерки и способността на пазара на труда да се възстанови след прекратяването им, а и двете величини засега са неизвестни. С голяма доза сигурност обаче можем да твърдим, че през 2020 г. няма да станем свидетели на поредния скок в благосъстоянието и стандарта на живот, каквито наблюдавахме през последните няколко години.

✓ Има ли опасност от "двойна рецесия"?

Световната икономика вече е изправена пред икономически спад, по-лош от Голямата депресия. Но това може да бъде последвано от друг, "вероятно много по-лош спад", според доклада на The Economist - EIU.

Правителствата задействаха стимулиращи пакети за трилиони долари в опит да подпомогнат икономиките си. Но така се формират и дългове, които могат да тласнат световната икономика към втора рецесия.

По-рано тази седмица Международният валутен фонд (МВФ) заяви, че световната икономика ще се свие с най-бързите си темпове от десетилетия, което поражда опасения, че това ще е най-лошата рецесия след Голямата депресия през 30-те години на миналия век

"Много от европейските страни, които са сред най-тежко засегнатите от пандемията, като Италия и Испания, имаха слаби фискални позиции и преди Covid-19", казва Агате Демарай, директор на глобалните прогнози на EIU.

"Потенциалната дългова криза в тези страни бързо би се разпространила и в други развити страни и нововъзникващи пазари, като изпрати глобалната икономика в друг - вероятно много по-лош - спад", добави тя.

Въпреки че това не е централен сценарий за EIU, дългосрочното въздействие върху растежа на нарастващия фискален дефицит в западните страни не е прогнозируемо към момента. Втора или евентуално трета вълна от пандемията би направила най-лошия сценарий далеч по-реалистичен, предупреждава EIU.

Постепенно възстановяване

Потреблението е малко вероятно да се върне към нивата преди кризата веднага, когато социалното дистанциране бъде премахнато и бизнесът рестартира процесите си

В същото време EIU казва, че глобалните вериги за доставки все още могат да бъдат нарушени, тъй като страните премахват ограниченията по различно време, което създава пречки.

✓ Едва 10 от 100-те най-големи компании на Лондонската борса вероятно ще успеят да платят дивиденди

Възможно е едва 10 от 100-те компании с най-голяма пазарна капитализация на Лондонската фондова борса да могат да платят дивиденди на своите инвеститори през тази година, съобщи [Learnbonds](#). Почти 32 компании от водещият индекс на [Лондонската борса FTSE 100](#) вече обявиха, че ще намалят, преустановят или отсрочат изплащането на дивиденди, поради застояване на икономическия растеж, причинен от пандемията и представляващ около 25 млрд. паунда загубен доход за инвеститорите.

Фирми като Aviva, RSA, Whitbread и ITV заявиха, че този месец отменят дивидентите си за 2019 г. и няма да предприемат допълнителни изплащания до края на годината.

Това следва предупреждение през март от Bank of England, че застрахователната индустрия трябва да спре планираните изплащания, за да запази пари и настоя банки от Обединеното кралство като Barclays и Lloyds Banking Group да направят същото.

Въпреки това веригата супермаркети Tesco заяви, че ще плати на инвеститорите 635 милиона паунда по-рано този месец. Diageo и Legal & General също заявиха, че ще изпълнят своите планове за изплащане. Royal Dutch Shell и BP обясниха, че съкращаването на разходите, продажбата на активи и прекия дълг ги оставя с достатъчно средства, за да направят изплащания, ако решат.

За да намери дивидентната доходност на FTSE 100 за 2020 г., от Mould предлагат три сценария за най-големите плащащи дивиденди на сини чипове:

Доходността от дивиденди на FTSE 100 би била около 2,7%, ако само 10 фирми изплатят дивиденди в размер на 42 милиарда британски лири през 2020 г.

Доходността от дивиденди ще нарасне до 3,1%, ако 15 фирми изплатят дивиденди в размер на 49 милиарда паунда през 2020 г.

Доходност от дивиденди от около 3,4%, ако 20 фирми изплатят дивиденди в размер на 54 млрд. паунда през 2020 г.

✓ Кристалина Георгиева призова Лондон да отсрочи финала на преговорите за излизане от ЕС

Управляващият директор на Международния валутен фонд (МВФ) Кристалина Георгиева призова днес Великобритания да удължи срока за приключването на преговорите за излизането си от ЕС, предаде ДПА.

Георгиева се аргументира с безпрецедентната несигурност, причинена от пандемията от новия коронавирус. Тя призова правителството на премиера Борис Джонсън да не подсилва икономическата нестабилност като настоява бъдещите търговски отношения с ЕС да бъдат договорени до 31 декември, уточнява БТА.

Надявам се, че всички политици ще мислят за намаляване на нестабилността, каза Георгиева в ефира на Би Би Си в отговор на въпроса дали ще има удължаване на преговорите или Великобритания ще напусне ЕС без споразумение за бъдещите си търговски отношения с 27-те.

Възобновяването на преговорите между Брюксел и Лондон е насрочено за идната седмица. Официално Обединеното кралство напусна ЕС на 31 януари и договори преходен период до края на годината, за да сключи нови търговски и други споразумения.

✓ Над 22 млн. американци загубиха работата си само за 4 седмици

Броят на заявления за помощи при безработица в САЩ е скочил с 5,245 млн. през седмицата до 11 април, сочат данни на американското министерство на труда, цитирани от Ройтерс.

Резултатът е по-добър от предходните две седмици, когато бяха отчетени по над 6 млн. заявления. Анализаторите очакваха между 5,1 и 8 млн. заявления.

Така общият брой на останалите без работа американци за последните четири седмици е около 22 млн. души.

Докладът идва на фона на данните, че продажбите на дребно в САЩ са се свили с 8,7% през март спрямо февруари. Това е най-големият спад на продажбите 1992 г., първата година, през която започва да се води статистиката.

На базата на тези данни икономистите прогнозираят, че през първото тримесечие американската икономика записала най-голямото си свиване от Втората световна война насам.

„Сривът на икономическата активност спира дъха“, коментира Дожел Нароф, главен икономист в Naroff Economics. „Макар че очакваме да има подем след отварянето на икономиката, силата и продължителността на това възстановяване остават неясни“, добавя той.

„Очакваме броят на заявленията да остане много завишен през идните седмици. Включвайки тази седмица, прогнозираме още 20 милиона заявления до края на май, след което броят им ще падне до нива, характерни за предходните рецесии“, коментира Джоузеф Бригс от Goldman Sachs.

✓ Ръст на борсите в Европа на фона на обнадеждаващи сигнали от авиационния сектор

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха повишения в ранната търговия днес на фона на оптимистичните изявления от страна на два от най-големите авиопревозвачи на континента, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 2,15 пункта, или 0,67%, до 325,21 пункта, и е на път да отчете шеста сесия на ръст в последните седем търговски дни. Немският индекс DAX записа ръст от 85,35 пункта, или 0,83%, до 10 365,11 пункта. Френският измерител CAC 40 напредна с 22,75 пункта, или 0,25%, до 4 376,47 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 се понижи с 10,22 пункта, или 0,18%, до 5 587,43 пункта.

Ранните печалби дойдоха от технологичния сектор (SX8P), автомобилния сектор (SXAP), които напреднаха съответно с 2,55% и 1,36%.

Туристическият подиндекс SXTP скочи с 1,06%, след като Нискотарифната авиокомпания easyJet съобщи, че има достатъчно парични резерви за да се справи с по-продължително приземяване на нейния флот. На този фон акциите и поскъпнаха с 4,38%

Междувременно ирландският и конкурент Ryanair съобщи, че се подготвя за ценова война, която очаква да спечели, след като отпадна ограничението върху пътуването и клиентите отново започнат да търсят билети за популярните туристически дестинации. Книжата на Ryanair поскъпнаха с 0,95%.

„Днешните движения на пазарите се базират основно на надеждите, че ще има новини за разхлабване на мерките срещу пандемията и реактивиране на икономиките“, коментира Стефан Куупман, икономист от Rabobank.

„Пазарите се отпуснаха, тъй като централните банки ясно заявиха, че няма да има губещи, но в един момент икономическата реалност и тази на корпоративните отчети трябва да бъдат съгласувани“, добавя той.

Вниманието на инвеститорите е насочено към новите данни за заявления за обезщетение при безработица в САЩ, като икономистите очакват те да са достигнали 5,1 млн. през седмицата, приключила на 11 април.

Същевременно с това тече и сезонът на корпоративните отчети, като по данни на Refinitiv анализаторите очакват печалбите на компаниите от STOXX 600 за първото тримесечие да се свият с 22% на годишна база през първото тримесечие и с 34,2% през второто.

Акциите на френската енергийна компания EDF поевтиняха с 5,32%, след като тя прогнозира рязък спад на потреблението на ядрена енергия в страната заради ниската бизнес активност на фона на пандемията.

Книжата на германския онлайн магазин за дрехи Zalando скочиха с 4,54%, след като компанията заяви, че гледа с оптимизъм на печалбите през второто тримесечие, тъй като през април е бил отчетен ръст на продажбите.

Понижения на Уолстрийт

Водещите американски индекси записаха нов спад в сряда на фона на лошите икономически слабите корпоративни отчети от големите банки, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 445,41 пункта, или 1,86%, до 23 504,35 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 изтри 62,7 пункта от стойността си, или 2,2%, завършвайки сесията при ниво от 2 783,36 пункта.

Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq отчете спад от 122,56 пункта, или 1,44%, до 8 393,18 пункта. Това са най-лошите еднодневни резултати за Dow и S&P 500 от 1 април насам.

Низходящата тенденция дойде, след като стана ясно, че продажбите на дребно в САЩ са се свили с 8,7% през март спрямо февруари. Това е най-големият спад на продажбите 1992г., първата година, през която започва да се води статистиката.

„Ако това е предвестник на ситуацията, която може да бъде очаквана в САЩ, нямам думи да я опиша“, коментира Куинси Кросби, пазарен стратег от Prudential Financial.

„Тези данни отразяват пълното затваряне на икономиката. Въпросът е колко бързо може да се възстанови тя“, добавя той.

Лошите резултати от банковия сектор, който откри сезона на корпоративните отчети, също повлияха негативно на индексите. Всички водещи банки отчитат над 40-процентов спад на печалбите за тримесечието.

Акциите на Bank of America поевтиняха с 6,41%, след като кредитора отчете спад от 45% в печалбата за първото тримесечие и ръст от 3,6 млрд. долара на резервите и загуби от заеми.

Книжата на Goldman Sachs поскъпнаха с 0,16%, въпреки че банката обяви 46-процентово понижение на печалбата през първото тримесечие. Citigroup също обяви спад от 46% на печалбата, като нейните акции поевтиняха с 5,53%.

„Във вторник пазарите чуваха това, което искаха да чуят, докато днес нещата са по скоро: „Ето какво се случва всъщност“, коментира Джей Джей Кинахан от TD Ameritrade

Във вторник американският президент Доналд Тръмп заяви, че някои щати вероятно ще вдигнат част от забраните, свързани с коронавируса, и ще рестартират икономиките си до края на април.

Разнопосочна търговия в Азия

Основните индекси на фондовите борси в Азиатско-тихоокеанския регион записаха смесени резултати в четвъртък, следвайки загубите на Уолстрийт.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 отчете спад от 259,89 пункта, или 1,33%, до 19 290,2 пункта. Южнокорейският Kospi остана без промяна на равнище от 1 857,07 пункта на фона на парламентарните избори в страната, които бяха спечелени от управляващата Демократична партия.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се повиши с 8,76 пункта, или 0,31%, до 2 819,94 пункта, а Shenzhen Composite напредна с 8,26 пункта, или 0,48%, до 1 744,39 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng записа спад от 138,89 пункта, или 0,58%, до 1 744,39 пункта.

В Австралия ASX 200 се понижи с 50,4 пункта, или 0,92%, до 5 416,3 пункта, след като стана ясно, че индексът на безработицата в страната е достигнал равнище от 5,2% през март. Данните обаче включват само първите две седмици от месеца – без периода след предприемането на карантинни мерки срещу разпространението на коронавируса.

„Следващите данни ще включват по-голям период от блокадата. Април ще бъде много лош месец“, коментира Кингсли Джоунс от Jevons Global.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха понижения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете спад от 8,76пункта, или 1,93%, до 444,44 пункта. BVBX40 се понижи с 1,61 пункта, или 1,69%, до 93,48 пункта. BGTR30 изтри 6,41 пункта от стойността си, или 1,39%, достигайки до ниво от 456,38 пункта. BGREIT записа спад от 0,30 пункта, или 0,23%, до 128,82 пункта.

[Cross.bg](#)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Коронавирусът преди празниците - последна информация от Щаба на живо
- Мерките и контролът - какво става по изходите на големите градове?
- От първо лице: да се излекуваш от коронавирус - депутатът Хасан Адемов
- София и заразата - зам.кметът по финанси и здравеопазване Дончо Барбалов
- На Разпети петък - думи за кръста и вярата от отец Александър Лашков

Нова телевизия, „Здравей България“

- На Разпети Петък - за силата на вярата и мерките в храмовете - на живо от Бачковския и Троянския манастир.
- Колони от коли на изходите на София. Какъв ще е контролът в първия от почивните дни?
- Как ще се ограничи заразата в столицата? Ще проработят мерките с блокираните ромски махали? Гост: Кметът на София Йорданка Фанкъркова.
- Заради кризата с коронавируса - възможна ли е кредитна ваканция и при бързите заеми?
- "Лудогорец" с дарение от над 100 хиляди лева. При кого ще отиде помощта - говори изпълнителният директор на клуба Ангел Петричев.
- Какви български домати и краставици ще има в магазините? И ще скочат ли цените им?
- За културата по време на карантина и благодарността към лекарите. Гост: Актрисата Мартина Вачкова.
- Дарение, но наполовина. Как дядо Митко, чийто дом изгоря при пожар, живее сам в полувъзстановената си къща?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - И тримата в семейството на депутата Адемов били с различни симптоми на коронавируса

в. Монитор - Декларациите за преминаване през КПП-тата под лупа

в. Монитор - Всеки десети без вноски по кредит

в. Телеграф - Прокопиев овладява 700 млн. лева от ББР през свой човек

в. Телеграф - Хасково и Кюстендил най-много лъжат по КПП

в. Телеграф - 20 000 поискаха отсрочка за кредити

в. Труд - Пенсия си купува всеки пети

Водещи заглавия на вътрешните страници

В. 24 часа - Безлихвени кредити до 4500 лева след Великден, 12 банки ще ги отпускат

В. 24 часа - Хванаха 641 шофьори, лъгали, че отиват на работа

В. 24 часа - Кметове освобождават производители от такси, за да продават български продукти

В. 24 часа - САЩ дават 500 000 долара на България срещу коронавируса

в. 24 часа - Премиерът: Настръхвам, като гледам приходите в бюджета, но трябва да се опазим живи и здрави

в. Монитор - 7 ранени във верижно меле край Харманли

в. Монитор - КЗП търси картел при горивата

в. Телеграф - Преброяваме се през телефона

в. Телеграф - Коронавирусът застигна 800 българи

в. Труд - Премиерът Бойко Борисов уличи в саботажа политици от БСП: По-Висока цена на парното? Абсурд! Това е провокация!

в. Сега - Крупни бизнесмени се оказаха оцетени от скандалните заменки с гори.

Водещи интервюта

в. 24 часа - Проф. д-р Златко Кълвачев, дмн, началник на Вирусологичната лаборатория на МБАЛ „Надежда“: Добре е, че коронавируса засега е само 2 варианта - при грипа са 144

в. Монитор - Валентин Николов, председател на парламентарната комисия по енергетика: При много по-евтин газ странни са исканията за по-скъпо парно

в. Телеграф - Министърът на туризма Николина Ангелкова: Парите за реклама отиват приоритетно за вътрешен туризъм

в. Труд - Протоерей Серафим Янев - игумен на Кремиковския манастир, пред "Труд": Радвайте се, да се хванем за Божията десница и ще победим вируса

Водещи анализи

в. 24 часа - Пикът на безработните на 6 април - 9000 за ден

в. Монитор - Ще се видим скоро в храма, в парка, в театъра...

в. Труд - Великден - пътят към безсмъртието

в. Сега - Вирусът разказа играта на демокрацията

в. Сега - Мярката на мерките

в. Сега - Геният Борисов: Продай бугати, раздай заплати

в. Сега - Извънредното положение произведе извънреден хаос.